

AnletsBladet

NR 4

NOVEMBER 2012

Ordföranden har ordet

Vår riksorganisation, Sveriges Släktforskarförbund, har gett ut "normalstadgar för släktforskarförening". Avsikten är att hjälpa medlemsföreningar att utforma sina stadgar på ett bra sätt. Vår styrelse har tagit del av dessa normalstadgar och funnit att innehållet på en del punkter är bättre i sak och formulering än våra egna stadgar. Styrelsen har därför under året tillsatt en arbetsgrupp, under ledning av vice ordförande Carin Johansson, för att arbeta fram ett förslag till nya stadgar för vår förening. Arbetsgruppen har nu kommit så långt i sitt arbete att det är klart att styrelsen kommer att lägga fram ett förslag till nya stadgar inför årsmötet 2013. De slutliga formuleringarna är dock ännu ej klara i alla detaljer.

De viktigaste förändringarna i styrelsens förslag kommer dock att bli att:
- antalet ledamöter i styrelsen avgörs av årsmötet - idag regleras antalet ledamöter av stadgarna (4 stycken ledamöter)
- ordföranden väljs på ett (1) år - idag 2 år
- framtida stadgeändringar kommer att kräva beslut vid två (2) på varandra följande årsmöten - nuvarande stadgar kan ändras genom beslut vid ett (1) årsmöte

Styrelsens förslag till nya stadgar kommer att publiceras på hemsidan så snart beslut är fattat. På hemsidan finns redan nu våra gällande stadgar.

K E Gräns

Inrikes pass i släktforskningen

Onsdagen den 26 september var *Hans Hanner* från Genealogiska Föreningen (GF) hos oss för att informera om GF:s digitalisering av *Inrikespass*.

Inför förväntansfulla åhörare, inledde *Hans Hanner*, som för övrigt är styrelseledamot i GF, att berätta om Genealogiska föreningens bildande år 1933 och dess utveckling.

När det gäller digitaliseringen är det en uppgift som *Hans Hanner* varit så gott som ensam om och han har arbeta med detta sedan år 2010.

Det är ett omfattande arbete och i dagsläget är det endast ett fåtal av de uppgifter, som är arkiverade i de olika stads- och landsarkiven runt om i Sverige, som är klara.

Av de material som är lagrat i arkiven är det i nuläget omkring 7000 dokument som är färdigt. Men det finns gott hopp om att *Hans Hanner* i framtiden får hjälp i sitt arbete.

I Sverige infördes inrikespassen under Gustav Vasas tid, har gällt till år 1860 då de avskaffades.

Text: Roland Gustafsson

Det var Statsmakten som ville ha kontroll på folket och deras resor, de kunde ju vara spioner eller fiender.

Under 1600-talet kom det lagar om att ingen fick utvandra utan särskilt tillstånd bl. a. för att männen behövdes inom landet.

Under 1700-talet kom det bestämmelser mot kringströvande folk. Kraven på passen skärptes efter ett kungligt påbud den 14 augusti 1812 och nedtecknades på Örebro slott. Orsaken var den politiska oron och den instabilitet som rådde i landet där männen behövdes som arbetskraft eller om det skulle bli krig.

I de inrikespass som utfärdades måste det finnas uppgifter om

Forts. på sid. 2

FöreningsInfo

BOTVIDSBYGDENS
SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningens adress

Botvidsbygdens Släktforskarförening
c/o Jo Carina Wolff, Storskiftesväg. 118
145 60 Norsborg. Tel. 08-531 822 47,
mobiltfn. 070-351 41 22

Hemsida: www.botvid.org

Webbmaster: Mats Johansson, 6082396

Styrelsen (riktnr. 08)

Ordf. Karl Erik Gräns, 778 23 53
V.ordf. Carin Johansson, 778 02 51
Sekr. Jo Carina Wolff, 531 822 47
E-post: jo.carina.wolff@telia.com
Kassör: Inger Feldhofer tel. 778 23 51
Klubbmäst. Arne Mattsson, 530 37116
Suppl. Anita Karlsson, 530 333 10
Suppl. Mats Johansson, 6082396

AnletsBladet

Ansv. utg. Karl Erik Gräns, 778 23 53
E-post: keg@kegkonsult.se
Red. Arne Mattsson, tel. 530 371 16
E-post: armatt@telia.com

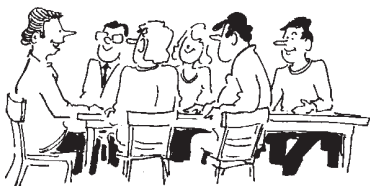
Avgifter

Årsavgiften erläggs senast 1 mars.
Medlemsavgift 2013: 175:-
Familjemedlem: 50:-
Plusgiro: 419 06 23-1

Om du flyttar...

Anmäl din nya adress till:
Inger Feldhofer tel. 778 23 51
E-post: inger.feldhofer@telia.com

Styrelsen informerar

Styrelsemöten

Styrelsemöte kommer att hållas onsdagarna den 7/12, 2013 9/1, 13/2.

Medlemsträffar

Höstens sista medlemsträff blir den 21/11 (studiebesök).

Läs mer under kalendarium på sid. 3.

AnletsBladet

söker medförfattare

Snart är det dags för nästa AnletsBlad och till dess behöver vi material. Artiklar, korta eller långa, smånotiser s.k "fynd" under forskningen m.m. Vässa pennan och skriv - tidningen är till för Dig!

Redaktörerna

Inrikes pass...forts. från sid. 1

bl.a. namn, adress, yrke, resans syfte, avreseort och destination. De gästgiverier och skjutsstationer som skulle besökas måste också framgå.

Ibland fanns även uppgifter om hur personen såg ut, det fanns ju inga foton på den tiden. Om skatten var betald, vilken väg vederbörande skulle ta, vilka gästgiverier som skulle besökas måste också ingå.

I bestämmelserna framgick det att när en resande kom till ett

hotell skulle det inrapporteras i hotelliggaren, rapporteras till polisen samt publiceras i ortens tidningar.

Om man har tur som släktforskare finns det en mängd data i inrikespassen som kan visa hur våra förfäder har levt och förflyttat sig.

Det finns bara ett problem. För att kunna ta del av de inskannade inrikespassen måste man vara medlem i Genealogiska Föreningen.

Kassören meddelar...

Nya medlemmar:

Sedan manusstoppet för AnletsBladet nr. 3/2012 har föreningen fått 13 nya medlemmar som hälsas hjärtligt välkomna.

Birgitta Åkerstedt	Rönninge
Kjell Åkerstedt	Rönninge
Ann Wendel	Rönninge
Gudrun Jiveskog	Tullinge
Lofa Jiveskog	Tullinge
Viveka Karlsson	Rönninge
Karin Ringström	Bandhagen
Gunilla Ekman	Rönninge
Erik Frostegren	Tullinge
Charlotta Eskilsson	Tullinge
Mona Samuelsson	Huddinge
Max Bolander	Rönninge
Berit Klingström	Huddinge

Forskarrummets öppettider

Följande onsdagar under hösten 2012 är forskarrummet i Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba öppet.

28 nov. (18-21)	
5 dec. (13-17)	12 dec. (13-17)
2013	
16 jan. (13-17)	23 jan. (13-17)
30 jan. (18-21)	6 feb. (13-17)
13 feb. (13-17)	

Våra tidningar och böcker

I skåpen i vårt släktforskarrum har vi böcker och tidningar som ni kan läsa.

Tidningarna kommer från andra släktforskarföreningar som vi byter blad med.

Fina årsböcker från Svenska släktforskarförbundet har vi också. De innehåller intressanta artiklar om många olika ämnen. Läs dem på plats eller låna hem!

Möteslokal: Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba. Buss 715 avgår från Tumba C.

21/11 Studiebesök

Stockholms stadsarkiv

Med uppdrag att vara arkivmyndighet för Stockholms stad och län är Stockholms stadsarkiv en av Sveriges största arkivinstitutioner. Vi besöker detta arkiv för en guidad visning onsdagen den 21 november kl. 14.00. Observera tiden! Antalet platser är begränsat så förhandsanmälan är nödvändig, dock ingen avgift. Kontakta Inger Feldhofer via e-post inger.feldhofer@telia.com eller ring 08-778 23 51.

Stadsarkivet ligger på Kungsklippan, Kungsholmen. Arkivets hemsida innehåller anvisningar hur man lättast hittar dit (<http://www.ssa.stockholm.se/Kontakta-oss/Hitta-hit/>). Samling vid entrén kl 13.45. □

Pressgrannar

Släktforskning i USA

Diskulogen 2012-09 innehåller bland annat en flersidig artikel om hur man kan släktforska i USA. Artikeln är en sammanfattning av flera föredrag i ämnet vid årets riksstämma i Gävle.

DNA-test

”DNA-test hittar nya släktingar” är rubriken på en intressant artikel om DNA i släktforskningen. Artikeln finns att läsa i nya numret (nr 4 2012) av släktforskarförbundets tidning SLÄKT.

Inrikes pass

Hans Hanner besökte oss i september för en presentation av detta ämne. Tidningen Våra Rötter från Tjust i nordöstra Småland har i sitt senaste nummer (nr 3 2012) en artikel just i detta ämne. Eva Johansson har skrivit om att ”Prästerna bokförde alla flyttningar”.

Lars Ericson Wolke, professor vid Försvarshögskolan i Stockholm, kom till vår medlemsträff den 24 okt. 2012 och höll ett föredrag om soldatforskning och presenterade sin nya bok Soldatforska.

Tre länder i Europa, Spanien, Sverige och Finland tom. 1809, har osedvanligt bra uppgifter om enskilda soldater/sjöman. Som släktforskare idag är man mycket glad över detta.

Gustav Vasa, som regerade 1523-60, ville ha full kontroll över statsmakten. Alla statens inkomster och utgifter skulle verifieras och kvitton skulle skickas till Stockholm. De militära räkenskaperna skulle också redovisas. Man fick föra listor med soldaternas namn, löner och vilka vapen de hade. Från år 1540 till 1620 finns de rullorna delvis filmade, men alla original finns på Krigsarkivet.

När behovet av fler soldater ökade, så tänkte man till. Vem visste mest om befolkningen ute i landets alla delar? Det var ju prästerna. 1619 kom ordern om att man skulle upprätta underlag för soldatutskrivning. Det var från 15 års ålder som pojkar kunde tas ut till soldater. Prästerna protesterade mot detta arbete, men de blev tvungna

att skriva. En del präster började redan från pojkarnas födsel skriva in dem i underlagen, för att veta när de blev 15 år.

Åren 1620-80 reste utskrivningskommissionen runt i landet. Man samlade folket på kyrkbacken och alla som var antecknade på prästens lista skulle komma. Männerna indelades i 10-grupper, en så kallad rote. Sedan fick de förhandla om vem i denna grupp som skulle bli soldat eller båtsman. I underlagslistan antecknade man sedan vem som blev soldat för roten.

Genom att studera dessa listor som innehåller namnen på alla män i församling, så får man veta vilka som bodde i församlingen före kyrkböckernas upprättande. Dessa finns på Krigsarkivet.

Man ska dock inte lita på åldersuppgifterna som står i utskrivningsslängderna. Prästen kunde skydda släktingar från utskrivning genom felaktiga åldersuppgifter. Han kunde anteckna dem som yngre än 15 år.

I soldatrullorna kan man få reda på vilka militära slag och strider de deltagit i och om ev. skador de fått. Soldater som avled i tjänsten finns också antecknade.

Forts. på sid.4

År 1680-1885 förde man generalmönstringsrullor vart tredje år. Dessa rullor ska man börja leta i när man vill forska på en soldat. Viktigt att veta vilket regemente soldaten tillhörde. Sedan går man vidare med annan information.

Två till fyra gårdar som tillsammans motsvarade minst 1 ½ mantal, skulle bilda en rote, rekrytera och försörja en soldat. Ett soldatkontrakt skrevs och man gav honom ett torp så han kunde försörja sin familj. Vart tredje år besiktigades soldattorpen och torpets storlek, reparationsbehov m.m. antecknades. Man kan få mycket information om torpen genom dessa protokoll.

Vid antagandet fick den nya soldaten oftast ett nytt namn av kompanichefen. Soldatens gamla och nya namn finns antecknade i rullorna. Om den nye ersatte en annan soldat, så ärvdes det namnet trots att de kanske inte var släkt med varandra. Man antecknade när mannen blev soldat, men även hans födelsedatum och födelseort.

Soldatnamnen var en- eller tvåstaviga, ofta djurnamn som t.ex. Varg och Björn, områdesnamn som Gren, Kvist och Gräns. Andra kunde kallas Modig, Glad, Stor eller Djärv.

Om soldaten skulle bli ryttare antecknades även hästens utseende och mankhöjd. Det var rote- eller rusthållsbönderna som betalade för hästen. De blev skattebefriade i stället.

När en soldat avlidit eller slutat hade rotebönderna 3 månader på sig att skaffa en ny soldat och då måste änkan flytta från torpet. Hon kunde få bo kvar ett nådeår om hon hade blivit änka tre gånger.

En soldat fick full pension, s.k. gratial, efter 30 års tjänstgöring. De skrevs in i armens pensionskassa när gratialen började utbetalas och när den slutade utbetalas pga. dödsfall.

I fredstid användes de 30-40000 soldaterna för annat arbete. De byggde t.ex. Göta kanal och ett par av stambanorna i Sverige. Vad varje soldat gjorde kan man se i rullorna.

Om soldaten kommenderats att t.ex. arbeta med Göta kanal står förkortningen gk.

Andra militära rullor som kan vara av intresse för soldatforskaren är sjuk- och straffrullorna.

I slutet av 1800-talet hade varje båtsman en bok med sig. I den antecknades hans utseende och om han hade normalt färgsinne, var han utbildats och vilka fartyg han varit på. Fartygsnamnet är viktigt om man vill gå vidare till kaptenens loggbok och få reda på vad som hänt på det fartyget dag för dag.

En soldat med 30 års tjänstgöringstid finns antecknad i totalt ca 20-30 olika rullor. För att hitta dessa måste man veta vilket regemente han tillhörde. I boken av C. Grill "Statistiskt sammandrag af Svenska indelningsverket" söker man först på församlingen och får sedan reda på vilket regemente de kan ha tillhört.

Centrala soldatregistrets databas har hittills registrerat ca 400000 soldater av de ungefär två miljoner indelta soldater vi haft i landet genom åren.

Några tankekorn...

De flesta tror att man får ge upp sina tidigare aktiviteter när man blir gammal men man kan också bli gammal av att ge upp sina tidigare aktiviteter.

- o -

Tänk vad världen hade sett bra ut om människan hade varit så god som hon ofta utger sig för att vara.

Bevara sockenindelningen

Uttalande vid Sveriges Släktforskarförbunds (SSf) riksstämma i Gävle 2012, med anledning av regeringens planer på att göra genomgripande förändringar av den svenska folkbokföringen. Den svenska befolkningsstatistiken har sedan 1600-talet utgått från en genom tiderna i princip oförändrad indelning av landets i ett par tusen församlingar (tidigare socknar). Församlings- och sockenindelningen är levande i människors medvetande och har stor betydelse för lokal identitet och tillhörighet. Den långa obrutna befolkningsstatistiken gör det möjligt att i historieforskning följa människor från vaggan till gravstenen, till glädje för hundratusentals släkt- och bygdeforskare över hela Sverige. Denna befolkningsstatistik är väsentlig för planeringen av vår gemensamma framtid.

SSf vill härmed kraftfullt protestera mot alla planer på att förändra indelningsgrunden. Den gamla församlingsindelningen är, liksom socknarnas namn, levande historia med stark livskraft under nära tusen år och en integrerad del av landskapsmiljön. Den är en del av Sveriges immateriella kulturarv, vilket regeringen så sent som 2010 förbundit sig att skydda när man ratificerade Unescos konvention för skydd av det immateriella kulturarvet.

SSf uppmanar regeringen att följa det förslag som Folkbokföringsutredningen (SOU 2009:75) föreslog i sitt betänkande, nämligen att folkbokföringen ska ske i historiskt stabila distrikt som följer Svenska kyrkans församlingsindelning 1999/2000.